

Міністерство освіти і науки України

Мукачівський державний університет

Кафедра менеджменту та управління економічними процесами

ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Виконала

студентка II курсу

групи МО – 2м

освітнього ступеня «Магістр»

спеціальності 073 «Менеджмент»

ОП «Менеджмент організацій» _____ Фецуляк Ольга Степанівна

Науковий керівник

к.е.н., доцент

_____ Хаустова Ксенія Михайлівна

Робота допускається до захисту:

Завідувач кафедру менеджменту

та управління економічними процесами

д.е.н., професор

_____ Проскура В.Ф.

Мукачево – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості суб'єкта господарювання	7
1.2. Особливості формування та реалізації стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства.....	15
1.3. Методологія оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства.....	23
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	28
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ТОВ «ІНТЕР-КАШТАН».....	29
2.1. Загальна характеристика господарської та фінансової діяльності ТОВ «Інтер-Каштан».....	29
2.2. Моніторинг зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Інтер- Каштан».....	36
2.3. Оцінка ефективності системи управління фінансовою стійкістю ТОВ “Інтер-Каштан”	41
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	48
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ІНТЕР-КАШТАН».....	49
3.1. Резерви підвищення рівня фінансової стійкості підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.....	49
3.2. Обґрунтування пропозицій щодо підвищення рівня фінансової стійкості ТОВ “Інтер-Каштан”.....	59
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	68
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

З розвитком суспільства, економіки та ринкових відносин посилюється відповідальність суб'єкта управління за визначення правильних управлінських рішень щодо стратегії і тактики фінансово-господарської діяльності суб'єктом економічної діяльності. Динамічна трансформація економіки країни потребують кваліфікованої оперативної оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств для обґрунтування змін в фінансово-економічній політиці з метою забезпечення економічного зростання. Дослідження фінансової стійкості, яка характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використанням, є одним з головних завдань фінансового аналізу.

Фінансова стійкість є головною умовою життєдіяльності й основою стабільної діяльності будь-якого суб'єкта економічної діяльності. У промисловості України, на жаль, домінують третій і четвертий технологічні уклади. Їх частка у промисловому виробництві складає 95%. Основою цих укладів є металургійна, хімічна, легка промисловість, паливно-енергетичний комплекс, більшість галузей машинобудування. Потужна промислова база має ключове значення для відновлення конкурентоспроможності української економіки на міжнародному ринку та для прискорення науково-технічного прогресу, як важливої передумови сталого економічного розвитку країни.

Теоретичні основи і практичні методи забезпечення фінансової стійкості підприємств відображені в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема: Е.Альтмана, М.С. Абрютіної, І.О. Бланка, В.Х. Бівера, І.Т. Балабанова, О.І. Барановського, Ф.Ф. Бутинця, М.І. Баканова, Л. Бернстайна, М.Д. Білик, О.Г. Білої, О.М. Волкової, Т.В. Головка, А. Гропелі, І.С. Гуцала, Н.П. Дробот, В.А. Дубрової, О.Р. Квасовського, В.В. Костецького, О.В. Кнейслер, А.П.Ковальова, А.І. Ковальова, В.В. Ковальова, Т.М. Ковальчук, М.Я. Коробова, Р. Лиса, Л.А. Лахтіонової, Є.В. Мниха, О.В. Павловської, Н.О. Русак, В.А. Русак, Г.В. Савицької, В.К. Савчука та інших.

Проте, на сьогоднішній день практично відсутні наукові розробки методики комплексного оцінювання фінансової стійкості, які б дозволяли оперативно, достатньо об'єктивно й повно визначати ступінь стійкості фінансового стану, зважаючи на багатоаспектність даної категорії та її важливості для функціонування сучасного підприємства. Крім того залишаються недостатньо повно визначеними теоретичні поняття та сутність самого процесу забезпечення фінансової стійкості, її місця та ролі в мікроекономічній системі підприємства.

Метою дипломної магістерської роботи є обґрунтування пропозицій щодо удосконалення системи управління фінансовою стійкістю підприємства.

Відповідно до поставленої мети в дипломній роботі поставлені та вирішуються наступні завдання:

- ідентифікувати концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості суб'єкта господарювання;
- дослідити особливості формування та реалізації стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства;
- обґрунтувати методичний інструментарій оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства;
- надати загальну характеристику господарської та фінансової діяльності ТОВ «Інтер-Каштан»;
- здійснити моніторинг зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Інтер-Каштан»;
- провести комплексний аналіз ефективності посередницької діяльності ТОВ «Інтер-Каштан»;
- виявити резерви підвищення рівня фінансової стійкості підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- обґрунтувати пропозиції щодо підвищення рівня фінансової стійкості ТОВ «Інтер-Каштан».

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою стійкістю підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні засади та практичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства.

У дипломній магістерській роботі застосовані **методи дослідження**: аксіоматичний (опора на існуючі загальнотеоретичні положення); історичний метод (дослідження поглядів на природу та генезу управління); метод порівняння та узагальнення (здійснюється аналіз фінансово-господарської діяльності); метод формалізації (виділення видів способу ринкових дій); експертної оцінки (визначення якості запропонованих заходів).

Інформаційну базу дослідження склали: нормативно-правове законодавство України, наукові праці і публікації провідних вітчизняних і закордонних економістів із проблем фінансового аналізу, а також фінансова звітність підприємства.

Практичне значення одержаних результатів дипломної магістерської роботи полягає у тому, що запропоновані заходи щодо удосконалення системи управління фінансовою стійкістю можуть бути використані в практиці діяльності промислового підприємства.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи становить 75 сторінок друкованого тексту та містить 18 рисунків, 22 таблиці. При підготовці роботи було використано 55 наукових джерел.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведене дослідження щодо сутності фінансової стійкості підприємства показало, що на сьогодні не існує єдиного підходу щодо змісту даної категорії. На нашу думку, поняття «фінансова стійкість підприємства» може трактуватися у вузькому сенсі як характеристика фінансового стану підприємства, що відображає його успішне функціонування; і в широкому - як здатність зберігати рівновагу активів і пасивів шляхом формування структури капіталу, що дозволяє фінансувати зобов'язання, здійснювати інвестиційні проекти в умовах дії внутрішніх і зовнішніх факторів.

Запропоновано класифікацію факторів фінансової стійкості підприємства, що відрізняється від традиційно застосовуваних введенням критерію керованості факторами фінансової стійкості інструментами фінансового менеджменту, відповідно до якого виявлені не керовані підприємством зовнішні фактори (інфляція, коливання валютних курсів, податкова система, політика держави, місткість ринку, конкурентне середовище в галузі, попит на продукцію, економічна стабільність), частково керовані (вимоги кредиторів, банкрутство боржників, промислова політика регіону) і керовані внутрішні фактори (структура активів і капіталу, ціна капіталу, рівень використання основних засобів, інвестиції, конкурентоспроможність продукції, зовнішньоекономічна діяльність, питома вага дебіторської та кредиторської заборгованості, величина і структура витрат підприємства, рівень запасів і готової продукції, збалансованість грошових потоків, політика управління оборотними активами).

Розроблені концептуальні основи управління фінансовою стійкістю підприємства, які визначають об'єкт і суб'єкт управління, його мету, завдання, функції та принципи з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, а також критерії ефективності управління, дозволять більш послідовно й системно вирішувати проблему підвищення ефективності

управління цією стороною фінансового становища в процесі реалізації виробничих, інвестиційних, фінансових стратегій розвитку в довгостроковій перспективі в ринкових умовах господарювання.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Інтер - Каштан» створено згідно Установчого договору учасників (нова редакція від 07 квітня 2004 року) та відповідно до Господарського кодексу України і Законів України "Про власність", "Про зовнішньоекономічну діяльність", "Про режим іноземного інвестування", та інших нормативних актів чинного законодавства України. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Інтер-Каштан» засвідчив зменшення обсягів чистого прибутку підприємства у 2018 р., що певною мірою зумовлено і зменшенням обсягу експорту підприємства. Аналіз структури активів підприємства засвідчив домінування у ній оборотних активів.

Моніторинг зовнішньоекономічної діяльності підприємства засвідчив високу роль експорту у забезпечення чистого доходу від реалізації продукції. Географічна структура експорту представлена такими країнами як Угорщина, Польща та Словаччина, які у різних пропорціях протягом досліджуваного періоду імпортували такі товарні позиції як паркетна дошка, меблеву продукцію та пелети.

Фінансова стійкість залежить від фінансового потенціалу підприємства. Підприємство характеризується нормальним типом фінансової стійкості, але утримання такого рівня в умовах зменшення прибутковості потребує вжиття комплексу заходів з огляду на погіршення показників фінансової автономії, фінансової залежності та ряду показників ліквідності підприємства. З огляду на зменшення обсягів чистого прибутку суттєвою мірою у 2018 р. зменшились показники рентабельності ТОВ «Інтер-Каштан».

Стратегічне управління фінансовою стійкістю повинно враховувати не тільки цілі фінансового менеджменту та тип фінансової політики, а й вид фінансової стійкості, який характерний для підприємства на даний момент

часу. До напрямів забезпечення фінансової стійкості інструментами тактичного фінансового менеджменту відносять вибір цільової структури фінансування оборотних коштів, встановлення принципів оптимізації політики управління витратами (обґрунтованості, мінімізації, планування), який дозволяє уточнити заходи щодо досягнення цільової фінансової стійкості підприємств.

Фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами та визначається співвідношенням власних і позикових коштів, активів та джерел їх фінансування. Головною проблемою вітчизняних підприємств є низький рівень окремих показників фінансової стійкості, обумовлений недостатньою величиною власного капіталу для фінансування діяльності господарюючого суб'єкта.

Фінансові зобов'язання ТОВ «Інтер-Каштан» може зменшити за рахунок: зменшення суми постійних витрат (зокрема витрат на утримання управлінського персоналу); зменшення рівня умовно-змінних витрат; продовження строків кредиторської заборгованості за товарними операціями;

Збільшити суму грошових активів ТОВ «Інтер-Каштан» спроможне за рахунок: рефінансування дебіторської заборгованості (шляхом факторингу, врахування та дисконтування векселів, форфейтингу, примусового стягнення); прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту); оптимізації запасів товарно-матеріальних цінностей (шляхом встановлення нормативів товарних запасів методом техніко-економічних розрахунків); скорочення розмірів страхових, гарантійних та сезонних запасів на період перебування підприємства у фінансовій кризі.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>